

Мрежа ЖЕНЕ ПРОТИВ НАСИЉА
28 женских организација које пружају услуге женама
које су преживеле мушко насиље у Србији
Организација за координацију Мрежом:
Аутономни женски центар
Адреса: Тиршова 5а, Београд
Телефон/факс: 011/26 87 190
Е-маил: zene.protiv.nasilja@gmail.com
Интернет страница: www.zeneprotivnasilja.net

НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
Чланицама женске парламентарне мреже

у Београду, 18. јануара 2015. године

Предмет: Апел против одредбе о кажњавању жена и деце купљених у проституцији у Предлогу закона о јавном реду и миру

Поштоване посланице,

Мрежа „Жене против насиља“¹ Вам се обраћа молбом да размотрите питање које је, по нашем мишљењу, од значаја за жене и децу у Србији, а које представља питање људских права жена и деце и родне равноправности.

Ради се о **Предлогу закона о јавном реду и миру**, који је разматран и у начелу прихваћен на 47. седници Одбора за одбрану и унутрашње послове (13. јануара 2016. године)².

О јавној расправи на Предлог закона о јавном реду и миру нисмо ни на који начин биле обавештене³, те је у њему остала одредба о кажњавању проституције, за коју је предвиђена строжија санкција од постојеће. **Чланом 16. предлога предвиђа се кажњавање пунолетних и малолетних особа које су купљене у проституцији**, као и кажњавање оних који уступају просторије пунолетним и малолетним особама ради проституције, новчаном казном до 150.000,00 динара или до 60 дана затвора.

Уместо да Србија донесе одлуку да се жене и деца у проституцији декриминализују, а да се **кажњавају корисници који купују ову врсту услуга**, доноси се закон којим се поопштрава санкционисање најрањивијих, жена и деце у проституцији, односно сексуалној експлоатацији. По нашем мишљењу, овим се имплицитно одобрава сексуално искоришћавање жена и деце. Досадашње кажњавање особа које се „одају“ проституцији није довело до смањења ове појаве, док је кажњавање корисника показало значајан успех у нордијским земљама.

Стога вас молимо да размотрите образложења које Вам достављамо уз овај допис, да затражите додатно образложење од предлагача Закона и да подржите декриминализацију особа купљених у проституцији.

¹ Мрежу чини 28 женских организација из Србије – детаљније: <http://www.zeneprotivnasilja.net/>

² http://www.parlament.gov.rs/47._sednica_Odbora_za_odbranu_i_unutra%C5%A1nje_poslove.28475.941.html

³ На интернет презентацији МУП-а није била постављена информација у ком периоду се спроводи јавна расправа на Нацрт закона о јавном реду и миру, због чега смо пропустиле прилику да се директно обратимо предлагачу.

Стојимо Вам на располагању за све додатне информације у вези са наведеним питањима.

За Мрежу „Жене против насиља“

Александра Несторов

ОБРАЗЛОЖЕЊА

Предлог Закона о јавном реду и миру, у члану 16. Проституција, потпуно неправедно предвиђа кажњавање искључиво за особе које су купљене у проституцији (најчешће жене и деца), занемарујући чињеницу да су особе које користе/купују проституцију (најчешће мушкарци), такође особе које се „одају проституцији“.

Мрежа „Жене против насиља“, као чланице Европског женског лобија, **проституцију схвата као облик искоришћавања жена и деце** и као озбиљан друштвени проблем. У проституцији се жене и деца екстремно понижавају и деградирају, изложени су злостављању, силовању, физичким нападима, мучењу, нежељеној трудноћи, болестима које се преносе сексуалним путем, повредама које резултирају инвалидитетом. Огроман број жена у проституцији пати од посттравматског стресног поремећаја⁴. Огроман број жена би желело да изађе из проституције, али се осећа онемогућеним да то учини⁵, због чега би друштво требало да им понуди организовану подршку.

Организације, чланице Мреже „Жене против насиља“, и то посебно оне које се баве пружањем директне подршке и помоћи женама и деци жртвама трговине људима, наводе да је велики број жена и деце у проституцији услед злоупотребе, зависности, тешких животних прилика, сиромаштва или других разлога, које користе особе које их подводе и продају, односно макрои или трговци људима⁶. Макрои и трговци људима профитирају на економској, друштвеној, политичкој и правној потчињености жена и деце. За постојање проституције нужно је постојање потражње, односно купаца („одавање“ не може да се односи само на особе купљене у проституцији). Криминализација купаца проституције фокусира кључне узроке проституције.

Дакле, ни услови учећша ни последице проституције не оправдавају кажњавање особа које су купљене проституцијом, којима би требало дати статус жртве, односно

⁴ M. Farley et al, “Prostitution in five countries: violence and post-traumatic stress disorder”, 1998, апстракт: https://www.researchgate.net/profile/Ufuk_Sezgin/publication/228535864_Prostitution_in_five_countries_Violence_and_post-traumatic_stress_disorder/links/00b4952a04efc2d88a000000.pdf

⁵ Министарство унутрашњих послова Велике Британије (Home Office, UK), “Paying the price: a consultation paper on prostitution”, 2004
http://prostitution.procon.org/sourcefiles/paying_the_price.pdf

⁶ Много је ситуација у којима „одавање проституцији“ није препознато као трговање људима у сврху проституције, јер је питање ко (с каквим знањем) врши идентификацију жртве!

оштећене и пружити одговарајућу подршку да изађу из проституције. Сматрамо да би за проституцију **требало да одговарају искључиво особе које злоупотребљавају жене и децу у сврху проституције**, макрои и трговци људима, као и особе које купују услуге проституције.

Подсећамо да је Република Србија потврдила ратификацију *УН Конвенције за сузбијање и укидање трговине лицима и експлоатације других* (12. марта 2001. године) у којој се наводи да особе које су купљене у проституцији не треба да буду криминализоване и да им је потребно пружити заштиту, а да трговина људима и експлоатација других треба да буде криминализована.

Указујемо да је Краљевина Шведска још 1999. године прва усвојила закон којим се криминализују они који купују или намеравају да купе жене у сврху сексуалног коришћења, а који истовремено не криминализује (ни на који начин) жене⁷. Ово питање се у Шведској третира као питање насиља према женама и питање родне равноправности. У 2010. години Влада Шведске је објавила извештај о евалуацији овог закона⁸ који је показао да је распрострањеност проституције смањена, а да услови за особе у проституцији нису погоршани. По узору на овај модел, сличне законе су усвојиле Норвешка, Исланд и Северна Ирска.

⁷ Шведски Кривични закон (2008), доступно:

http://www.unodc.org/res/cld/document/swe/1965/swedish_penal_code_html/Sweden_Penal_Code_1962_As_Amended_2008_Swedish.pdf, превод на енглески поглавља 6 шведског Кривичног закона, одељак 11 http://www.government.se/contentassets/602a1b5a8d65426496402d99e19325d5/chapter-6-of-the-swedish-penal-code_unofficial-translation_20140922.pdf

⁸ Government Offices of Sweden, Evaluation of the ban on purchase of sexual services (2010) (summary) https://ec.europa.eu/anti-trafficking/sites/antitrafficking/files/the_ban_against_the_purchase_of_sexual_services_an_evaluation_1999-2008_1.pdf